

M.Com Semester - 1 (CBCS) Examination
Oct/Nov. -2019 - [OLD COURSE]
ACCOUNTING FOR MANAGEMENT (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-1 અવિનાશ લિમિટેડ હોમ એપ્લાયન્સની વસ્તુઓનું વેચાણ કરે છે. વેચાણની શરતો અને આની (20) બાબતો નીચે મુજબ છે જેના પરથી જુલાઈથી નવેમ્બર 2018નું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.
1. કુલ વેચાણ ના 20% વેચાણ રોકડેથી કરવામાં આવે છે
 2. કુલ ઉધાર વેચાણ પૈકી 40% વેચાણની રકમ વેચાણ બાદના માસમાં અને 60% રકમ વેચાણ બાદના બીજા મહીને વસૂલવામાં આવે છે.
 3. દર મહિને ત્યાર પછીના માસના કુલ વેચાણના 60% જેટલી ખરીદી કરવામાં આવે છે જે અંગેની ચુકવણી ખરીદી પછીના માસમાં કરવામાં આવે છે.
 4. દર મહિને પગાર અને મજૂરી રૂ. 40000/- થાય છે જે અંગેની ચુકવણી અર્ધ માસિક ધોરણે કરવામાં આવે છે.
 5. દર મહિને રૂ. 10000 વહીવટી ખર્ચ થાય છે જેની ચુકવણી તે જ માસમાં કરવામાં આવે છે.
 6. કાચમી મિલકતો પર દર મહિને રૂ. 20000 ઘસારો ગણવામાં આવે છે.
 7. કંપની ઓગસ્ટ માસમાં એક નવું મશીન રૂ. 200000/-ની કિંમતે ખરીદવાનું આયોજન કરી રહી છે.
 8. સપ્ટેમ્બર માસમાં એક યંત્ર વેચાણના રૂ. 35000/- ઉપજવાની ધારણા છે.
 9. જુલાઈથી નવેમ્બર માસનું અંદાજિત વેચાણ નીચે મુજબ છે.
 મે - રૂ. 250000, જૂન- રૂ.300000, જુલાઈ - રૂ. 280000, ઓગસ્ટ- રૂ. 240000,
 સપ્ટેમ્બર - રૂ.200000, ઓક્ટોબર - રૂ.220000, નવેમ્બર - રૂ.250000.
 10. જુલાઈ માસની શરૂઆતમાં રોકડસિલક રૂ. 50000/- છે.

અથવા

- પ્રશ્ન-1(A) A & T ઉત્પાદકીય કંપની A અને B નામની બે વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે. ચાલુ કામનો કોઈ સ્ટોક નથી (15) પરંતુ, પછીના માસના વેચાણના 30% રકમ તૈયાર માલના આખર સ્ટોક તરીકે રાખવામાં આવે છે. વર્ષ 2018-19 માટે કંપનીનું અંદાજિત ઉત્પાદન નીચે મુજબ છે. A-12000 એકમ, B-10000 એકમ. વર્ષ:2018-19નાં પ્રથમ આઠ માસ માટેનું અંદાજિત વેચાણનાં એકમો નીચે મુજબ છે.

માસ	A	B
એપ્રિલ	500	1000
મે	600	750
જૂન	700	500
જુલાઈ	600	700
ઓગસ્ટ	750	750
સપ્ટેમ્બર	1000	1250
ઓક્ટોબર	1250	1500
નવેમ્બર	900	1100

વસ્તુની પડતર નીચે મુજબ છે.

વિગત	A	B
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (એકમ દીઠ)	20	30
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (એકમ દીઠ)	10	12.5
અન્ય પરોક્ષ ખર્ચા (ઉત્પાદન ને આધારે વહેંચણી)	60000	150000

તૈયાર કરો:

- ઉત્પાદન અંદાજપત્ર (પ્રથમ છ માસ માટે)
- ઉત્પાદન પડતર અંદાજપત્ર (પ્રથમ છ માસ માટે)

પ્રશ્ન-1(B)

એક કંપનીના કાચા માલના વપરાશની વિગત નીચે મુજબ છે.

(05)

A-રૂ.120000, B-રૂ.92000, C-રૂ.220000, D-રૂ. 36000

કંપની વર્ષ 2018-19 માટે ખરીદી અંગેનું અંદાજપત્ર તૈયાર કરવા માંગે છે. કાચા માલના શરૂઆતના સ્ટોક તેમજ વર્ષના અંતે કાચા માલની જરૂરિયાત અંગેના અંદાજો નીચે મુજબ છે.

વિગત	A	B	C	D
1-4-2018ના રોજ સ્ટોક	16000	6000	24000	2000
31-3-2019ના રોજ સ્ટોક	20000	8000	28000	4000
પ્રમાણિત કિંમત	0.50	0.10	0.30	0.20

પ્રશ્ન-2

રિલાયન્સ ઇંડસ્ટ્રીજ લિમિટેડને તેની એકમાત્ર ઉત્પાદિત વસ્તુ માટે એક વીદેશી ઓર્ડર મળે છે જેના માટે તેની વર્તમાન ઉત્પાદન શક્તિના અડધા ભાગની ઉત્પાદન શક્તિની જરૂરિયાત છે. કંપનીની વાર્ષિક ઉત્પાદન શક્તિ 400000 એકમની છે.હાલમાં કંપની તેના સ્થાનિક બજારની માંગને પહોંચી વળવા ઉત્પાદન શક્તિના 60% ક્ષમતાએ ઉત્પાદન કરી રહી છે.

(20)

સ્થાનિક બજારમાં વર્તમાન વેચાણ કિંમત એકમ દીઠ રૂ. 6 છે જેની સામે નિકાસ ઓર્ડર એકમદીઠ 4.50 રૂ. ની કિંમતે મળે છે જે ઉત્પાદન પડતર કરતાં ઓછી કિંમતે છે. તેની વિગત નીચે મુજબ છે.

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. 2.50 (એકમ દીઠ)
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. 1 (એકમ દીઠ)
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	રૂ. 0.50 (એકમ દીઠ)
પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. 1.00 (એકમ દીઠ)

નિકાસ ઓર્ડર ની પરિસ્થિતિ પ્રમાણે ઓર્ડર સંપૂર્ણપણે સ્વીકારાશે અન્યથા રદ થશે.

કંપની પાસે નીચેના વિકલ્પો છે.

- નિકાસ ઓર્ડર સ્વીકારવો અને વધારાની માંગ ને સંતોષવા સ્થાનિક વેચાણને અપૂર્ણ રાખવી.
- જરૂરી ક્ષમતાના સંતુલનને પહોંચી વળવા માટે જરૂરી યંત્રો અને સાધનો સ્થાપિત કરીને તેમજ વધારાનો સમય કામ કરીને ફેક્ટરીનીવધારાની ક્ષમતાને પહોંચી વળવાનું નક્કી થયું જેના કારણે કુલ સ્થિર ખર્ચમાં વાર્ષિક રૂ. 20000 નો વધારો થશે જ્યારે ઓવર ટાઈમના કારણે વધારાનો ખર્ચ વાર્ષિક રૂ. 40000 થશે.
- વધારાની જરૂરિયાત માટે બહારથી માલસામાન મંગાવવો જેના માટે એકમદીઠ રૂ. 1.75 રૂપાંતર ખર્ચ ચૂકવાશે. આ ઉપરાંત ગુણવત્તા, પેકિંગ વગેરેની દેખરેખ માટે નિમાયેલ એન્જિનિયરને માસિક રૂ. 3000 સુપરવિઝન અંગેનો ખર્ચ ચૂકવાશે.
- નિકાસ ઓર્ડર સ્વીકારવો નહીં અને સ્થાનિક બજારમાં વેચાણ શરૂ રાખવું.

સંચાલકીય હિસાબનીશ તરીકે વિવિધ પ્રસ્તાવોનું તુલનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો તેમજ રિલાયન્સ ઇંડસ્ટ્રીજ લિમિટેડ ના વ્રષ્ટિકોણથી લાભદાયી વિકલ્પ સૂચવો.

વિગત	A	B
વેચાણ (એકમ દીઠ)	100 રૂ.	120 રૂ.
માલસામાનની વપરાશ	2 kg	3 kg
માલસામાનની પડતર	10 રૂ.	15 રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરીની પડતર	15 રૂ.	10 રૂ.
પ્રત્યક્ષ ખર્ચાઓ	5 રૂ.	6 રૂ.
મશીન કલાકો	3	2
પરોક્ષ ખર્ચાઓ		
સ્થિર	5 રૂ.	10 રૂ.
ચલિત	15 રૂ.	20 રૂ.

પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાક દીઠ રૂ. 5 છે. દરેક વસ્તુની નફાકારકતા પર સૂચન કરો. (બંને વસ્તુઓ એકસરખો માલસામાન ઉપયોગમાં લે છે) જ્યારે,

(A)

- કુલ વેચાણ એકમો મર્યાદિત હોય ત્યારે
- કુલ વેચાણ મર્યાદિત હોય ત્યારે
- કાચા માલસામાનની અછત હોય ત્યારે
- ઉત્પાદન ક્ષમતા (થંત્ર કલાકોના સંદર્ભમાં) મર્યાદિત હોય ત્યારે

(B)

ધારણા કરો કે કાચો માલસામાન એ ચાવીરૂપ પરિબલ છે અને વધુમાં વધુ 10000 કિલોગ્રામ કાચો માલસામાન ઉપલબ્ધ થઈ શકે તેમ છે. વધુમાં વધુ દરેક વસ્તુના 3500 એકમનું જ ઉત્પાદન કરી શકાય તેમ છે. મહત્તમ નફો ઊપજી શકે તેવા ઉત્પાદન મિશ્ર શોધો.

શક્તિ મશીન્સ લિમિટેડનું તા. 31/3/2019 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું વેપાર અને નફા-નુકશાન ખાતું (15) નીચે મુજબ છે. આ વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ 600 મશીન બનાવ્યા અને વેચ્યા હતા.

ઉધાર		જમા	
વિગત	રકમ	વિગત	રકમ
માલસામાનની પડતર	24000	વેચાણ	120000
મજૂરી	36000		
ઉત્પાદન ખર્ચા	15000		
કાચો નફો	45000		
	120000		120000
ઓફિસ સ્ટાફનો પગાર	18000	કાચો નફો	45000
ભાડૂ અને વેરા	3000		
વેચાણ ખર્ચ	6000		
સામાન્ય ખર્ચ	9000		
ચોખ્ખો નફો	9000		
	45000		45000

વર્ષ 2019-20 માટે નીચે મુજબના અંદાજો બાંધવામાં આવ્યા.

1. ઉત્પાદન અને વેચાણ 750 મશીનોનું થશે.
2. માલસામાનના ભાવમાં 25% વધારો થશે.
3. મજૂરીના દરમાં 12.5% નો વધારો થશે.
4. ઉત્પાદન ખર્ચ માલ અને મજૂરીના સંયુક્ત પ્રમાણમાં વધશે.
5. એકમટીઠ વેચાણ ખર્ચમાં ફેરફાર થશે નહીં.
6. અન્ય ખર્ચ ઉત્પાદન વધારો થવા છતા તેનું તે જ રહેશે.

વેચાણ કિંમત પર 10% નફો મળે તે રીતે મશીનનો બજારભાવ શું રાખવો તે દર્શાવતું અંદાજિત પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-3 ગણેશ કંપની એક વસ્તુ બનાવે છે જેની વિગતો નીચે મુજબ છે. (15)

વાર્ષિક ઉત્પાદન	10000 એકમ
માલસામાન પડતર	રૂ.300000
અન્ય ચલિત પડતર	રૂ.600000
સ્થિર ખર્ચ	રૂ.200000
કુલ પડતર	રૂ.1100000
રોકાણ	રૂ.1000000

નીચેના સંજોગોમાં એકમની વેચાણ કિંમત નક્કી કરો કરવેરાનો દર 26% છે.

1. જ્યારે રોકાણ પર 10% વળતર મેળવવું હોય.
2. જ્યારે કુલ પડતર પર 15% ચઢાવીને કિંમત નક્કી કરવાની હોય.
3. જ્યારે ચોખ્ખી વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મેળવવો હોય.
4. જ્યારે વેપારી વટાવ 17.5% આપવામાં આવે અને વેચાણ કિંમત પર 7.5% નફો મેળવવો હોય.
5. વધતી જતી પડતર પર 20% ચઢાવીને કિંમત નક્કી કરવાની હોય.

પ્રશ્ન-4 જીવન ચક્ર પડતર એટલે શું? વસ્તુ જીવન ચક્રના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો. (15)

અથવા

પ્રશ્ન-4 ટ્રેક નોંધ લખો.

1. મૂલ્ય એન્જિનિયરીંગની નફા પર અસરો. (08)
2. ગુણવત્તા પડતરનું વર્ગીકરણ (07)

ENGLISH VERSION

Que-1 Avinash Limited engaged in the sale of home appliances. Following are the terms of sales and other information. Prepare cash budget for the period of 5 month, from July to November, 2018. (20)

- 1) 20% of total sales are on cash terms.
- 2) 40% of credit sales are collected in the next month after the sale while the remaining 60% are collected in second month following the month of sales.
- 3) Purchases amounting to 60% of the following month's sales are made every month and paid in the following month.
- 4) Wages and salaries per month amounted to Rs. 40000/- which are paid half monthly.
- 5) Administrative expenses per month amounted to Rs. 10000/- which are paid in the same month.
- 6) Opening balance as on 1st July, 2019 is Rs. 50000/-
- 7) Depreciation on fixed assets amounts to Rs. 20000/- per month.
- 8) In august, the company has planned to purchase a new machine worth Rs. 200000/-.
- 9) In September, an old machine will be sold and estimated amount to be received is Rs. 35000/-.
- 10) Projected sales from July to November is as under:
May Rs. 250000, June Rs. 300000, July Rs. 280000, August Rs. 240000, September- Rs. 200000, October Rs. 220000, November Rs.250000.

OR

Que-1 (A) A & T manufacturing company manufacture two items branded A and B. There is no stock of work-in-progress, but it is a system to keep the closing stock of finished goods is to be maintained at 30% of monthly sales of next month. For the year 2018-19 the company's expected production is as under: (15)

A - 12000 units, B 10000 units

The estimated sales of the units for the first 8 months of the year 2018-19 are as under:

Month	A	B
April	500	1000
May	600	750
June	700	500
July	600	700
August	750	750
September	1000	1250
October	1250	1500
November	900	1100

Following is the cost of the product:

Particular	A	B
Direct material (Per unit)	20	30
Direct wages (Per unit)	10	12.5
Other overhead expenses (distribution according to production)	60000	150000

Prepare:

1. Production budget for the first six month.
2. Production Cost budget for the first six month.

Que-1 (B) Following is the details of consumption of raw material in a company: (05)

A Rs. 120000, B 92000, C 220000, D- 36000

The company wants to prepare its purchase budget for the year 2018-19. The following estimates are given for the opening stock of raw materials and the raw material stock requirements at the end of the year:

Particular	A	B	C	D
Anticipated Stock as on 1-4-2018	16000	6000	24000	2000
Required stock as on 31-3-2019	20000	8000	28000	4000
Standard price	0.50	0.10	0.30	0.20

Que-2. Reliance Industries Limited has received an export order for its only product that would require the use of half of the factory's present capacity of 400000 units per annum. The factory is currently operating at 60% level to meet the demand of its domestic market. (20)

As against current price of Rs. 6 per unit, the export order offers at 4.50 per unit, which is less than the cost of production, the details of which are given below:

Direct materials	Rs. 2.50 per unit
Direct labour	Rs. 1.00 per unit
Direct expenses	Rs. 0.50 per unit
Fixed overheads	Rs. 1.00 per unit

The condition of the export is that it has either to be accepted in full or totally rejected.

The company is considering the following alternatives:

1. Accept the order and keep domestic sales unfulfilled to the excess demand for the same.
2. Increase factory capacity by installing a few balancing machinery and equipment and also by working extra time to meet the balance of the required capacity. This will increase fixed overheads by Rs. 20000 annually and the additional cost of overtime will work out to Rs. 40000 per annum.
3. Out source the production of additional requirements by supplying direct materials and paying conversion charges of 1.75 per unit to a small converter, and engaging one supervisor at a cost of Rs. 3000 per month to look after quality, packing and dispatch.
4. Reject export order and continue with domestic market.

As a management accountant, you are required to make comparative analysis of various proposals and suggest which of the alternative proposals is the most attractive to Reliance Industries Limited.

OR

Que-2 The following particulars are extracted from the records of a company. (20)

Particular	A	B
Sales (Per unit)	100 Rs.	120 Rs.
Consumption of material	2 kg	3 kg
Material cost	10 Rs.	15 Rs.
Direct wages cost	15 Rs.	10 Rs.
Direct expenses	5 Rs.	6 Rs.
Machine hours used	3	2
Overhead expenses:		
Fixed	5 Rs.	10 Rs.
Variable	15 Rs.	20 Rs.

Direct wage per hour is Rs. 5. Comment on the profitability of each product (both use the same raw material) when

1. (a) Total sales potential in units is limited;
(b) Total sales potential in value is limited;
(c) Raw material is in short supply;
(d) Production capacity (in terms of machine hours) is the limiting factor.

- Assuming the raw material is the key factor, availability of which is 10000 kg and maximum sales potential of each product being 3500 units, find the product mix which will yield the maximum profit.

Que-3 Following is the Trading and Profit & Loss A/c of Shakti Machines Limited for the year ended on 31/03/2019. During the year the company manufacture and sold the 600 machines. (15)

Debit		Credit	
Particular	Rs.	Particular	Rs.
Material	24000	Sales	120000
Wages	36000		
Production expenses	15000		
Gross profit	45000		
	120000		120000
salaries	18000	Gross profit	45000
Rent & Taxes	3000		
Sales Expenses	6000		
Sundry expenses	9000		
Net profit	9000		
	45000		45000

Following are the assumptions for the year 2019-20.

- 750 machines will be manufactured and sold.
- The price of material will be increased by 25%.
- The wages will be increased by 12.5%.
- Production expenses will be increased in the composite ratio of material and wages.
- Other expenses remain stable in spite of increase in the production.

The company wants to gain 10% profit on sales. Prepare the estimated cost sheet showing market value of machine.

OR

Que-3. Ganesh Limited is producing a product for that following information is available. (15)

Annual production	10000 units
Cost of material	Rs. 30000
Other variable expenses	Rs. 60000
Fixed expenses	Rs. 20000
Total cost	Rs. 110000
Investment	Rs. 100000

In the following circumstances determine selling price of a unit. Tax rate is 26%

- When company wants get 10% return on investment.
- When price is decided after 15% profit on cost price.
- When company wants to get 20% profit on net selling price.
- When trade discount is given 17.5% and to earn profit 7.5% on selling price.
- When selling price is determined after 20% profit on incremental cost.

Que-4 What is life cycle costing? Explain the phases of product life cycle costing? (15)

OR

Que-4 Write a short note on:

- Impact of value engineering on profit (08)
- Classification of quality cost (07)
